

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Sekretarz Stanu
Stefan Krajewski

Warszawa, 06 września 2024 r.
znak sprawy: DPB.bk.543.60.2024
telefon: 22 623 12 34
e-mail: sekretariat.DPB@minrol.gov.pl

Pan
Wiktor Szmulewicz
Prezes
Krajowej Rady Izb Rolniczych

Dotyczy: wniosków w sprawie ekoschematów i rolnictwa ekologicznego

Szanowny Panie Prezesie,

w odpowiedzi na pismo z dnia 9 sierpnia br. dotyczące ekoschematów i rolnictwa ekologicznego, przekazuję następujące informacje.

W odniesieniu do pkt 1 dotyczącego uruchomienia środków na wsparcie gospodarstw zajmujących się hodowlą koni zimnokrwistych, którzy chcą skorzystać z ekoschematu Dobrostan zwierząt poprzez dofinansowanie budowy i przebudowy obiektów w celu zwiększenia powierzchni bytowej należy wskazać, że Interwencja I.10.15 Inwestycje poprawiające dobrostan bydła i świń (I.10.15) jest dedykowana poprawie dobrostanu ww. gatunków zwierząt.

Na etapie projektowania Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (PS WPR) nie zdiagnozowano potrzeb dotyczących inwestycji poprawiających dobrostan koni zimnokrwistych jako potrzeby priorytetowej. Aktualnie nie planuje się zmieniać zakresu pomocy w I.10.15.

W PS WPR przewidziano też inne interwencje skierowane do rolników, w ramach których możliwe jest wsparcie inwestycji dotyczących produkcji zwierzęcej, jednak nie bezpośrednio w celu spełniania warunków dobrostanu. Każda z interwencji

realizuje określone cele i ma odpowiednio określone warunki dostępu (tylko po ich spełnieniu można otrzymać pomoc) oraz zobowiązania.

I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje).

Celem interwencji jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw poprzez:

- racjonalizację technologii produkcji,
- wprowadzenie nowoczesnych, w tym cyfrowych, technologii lub innowacji,
- zmianę profilu produkcji,
- poprawę jakości produkcji,
- zwiększenie wartości dodanej produktu.

W ramach interwencji I.10.1.1 możliwa będzie realizacja operacji w czterech obszarach (A, B, C i D), przy czym wsparcie do produkcji zwierzęcej można uzyskać w obszarze A (stosowanie rozwiązań rolnictwa precyzyjnego w budynkach lub budowlach służących do produkcji zwierzęcej) i B (produkcja ekologiczna w gospodarstwach prowadzących produkcję ekologiczną).

W obszarze B można otrzymać pomoc przykładowo na budowę lub modernizację budynków lub budowli służących do produkcji ekologicznej z wykorzystaniem nowoczesnych technologii, w tym również w miarę możliwości ograniczających szkodliwy wpływ rolnictwa na środowisko, energooszczędnych, niskoemisyjnych (wraz z wyposażeniem tych obiektów). Operacje polegające na budowie lub modernizacji budynków lub budowli do utrzymywania zwierząt gospodarskich muszą zakładać wyłącznie bezuwięzowe utrzymanie zwierząt.

Pomoc przyznaje się, jeżeli operacja będzie realizowana w gospodarstwie o powierzchni użytków rolnych nie przekraczającej 300 ha oraz o wielkości ekonomicznej od 25 tys. euro do 250 tys. euro. Dodatkowo, w obszarze B co najmniej 80% powierzchni użytków rolnych albo co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych i cała produkcja zwierzęca, której dotyczy operacja, są objęte systemem rolnictwa ekologicznego.

Pomoc ma formę refundacji części kosztów kwalifikowalnych operacji. Więcej informacji na temat wsparcia zawierają Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.10.1.1 Inwestycje w gospodarstwach rolnych zwiększające konkurencyjność (dotacje)¹.

Zgodnie z aktualnym harmonogramem naboru wniosków o przyznanie pomocy, nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach tej interwencji w obszarze B ma odbyć się w terminie: 21 listopada 2024 r. – 30 grudnia 2024 r.².

I.10.5 Rozwój małych gospodarstw

W ramach PS WPR posiadacze gospodarstw rolnych o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 25 tys. euro mogą ubiegać się o pomoc w ramach interwencji „Rozwój małych gospodarstw”.

Wsparcie w ramach omawianej interwencji jest przyznawane w formie ryczałtu, na realizację biznesplanu, w którym określa się koszty operacji. Płatność ryczałtowa jest wypłacana w dwóch ratach. Wysokość ryczałtu (maksymalnie 85 % kosztów operacji) wynosi:

- a) 120 tys. zł – dla gospodarstw rozpoczynających działalność w zakresie wprowadzania produktów na rynek w ramach tzw. krótkiego łańcucha dostaw (rolniczy handel detaliczny, sprzedaż bezpośrednia, dostawy bezpośrednie) oraz dla gospodarstw prowadzących produkcję ekologiczną lub
- b) 100 tys. zł – dla pozostałych gospodarstw. Operacje mogą dotyczyć produkcji rolnej i przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, rolniczego handlu detalicznego, sprzedaży bezpośredniej oraz dostaw bezpośrednich.

W ramach interwencji wspierane są inwestycje materialne i niematerialne związane z ww. operacjami, w tym m. in. budowa, modernizacja lub wyposażenie budynków lub budowli, zakup nowych maszyn i urządzeń.

¹ <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/wytyczne-szczegolowe-w-zakresie-pryznawania-wypłaty-i-zwrotu-pomocy-finansowej-w-ramach-planu-strategicznego-dla-wspolnej-polityki-rolnej-na-lata-2023-2027-dla-interwencji-i1011-inwestycje-w-gospodarstwach-rolnych-zwiekszajace-konkurencyjnosc-dotacje2>

² <https://www.gov.pl/web/arimr/harmonogram-naborow-wnioskow-o-pryzyznanie-pomocy-w-2024-r-w-ramach-planu-strategicznego-dla-wspolnej-polityki-rolnej-na-lata-2023-2027>

Celem interwencji „Rozwój małych gospodarstw” jest zwiększenie zorientowania na rynek i konkurencyjności gospodarstw, który powinien zostać osiągnięty, w szczególności, poprzez: powiązanie produkcji ze sprzedażą (skrócenie łańcucha dostaw), zmianę profilu produkcji, poprawę jakości produkcji, zwiększenie wartości dodanej produktu.

Wnioskodawca przedstawia w biznesplanie koncepcję zmian strukturalnych w gospodarstwie służących zwiększeniu orientacji rynkowej gospodarstwa, w tym zmiany w zakresie wzrostu wartości sprzedaży produktów rolnych. Rolnik wskazuje prognozowany w roku docelowym przychód ze sprzedaży produktów rolnych wytworzonych w gospodarstwie oraz określa sposób, w jaki realizacja operacji doprowadzi do osiągnięcia wzrostu wartości sprzedaży (brutto) produktów rolnych wytworzonych w gospodarstwie do prognozowanego poziomu.

Więcej informacji na temat wsparcia zawierają Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy dla interwencji I.10.5 Rozwój małych gospodarstw w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027³.

I.11 Premie dla młodych rolników

Wsparcie w ramach I.11 ma na celu przyciąganie i utrzymanie młodych rolników. Pomoc dotyczy rozpoczynania i rozwoju działalności rolniczej w gospodarstwie przez młodych rolników w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania do sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie. Pomoc można przyznać osobie, która:

- 1) ma nie więcej niż 40 lat (nieukończone 41 lat);
- 2) rozpoczęła prowadzenie działalności rolniczej nie wcześniej niż w okresie 24 miesięcy przed dniem złożenia wniosku albo nie rozpoczęła jeszcze prowadzenia działalności rolniczej oraz
- 3) posiada odpowiednie kwalifikacje zawodowe lub umiejętności przydatne do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący (albo zobowiąże się do ich uzupełnienia).

³ <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/wytyczne-szczegolowe-dotyczace-pryznawania-wypłaty-i-zwrotu-pomocy-dla-interwencji-i105-rozwoj-malych-gospodarstw-w-ramach-planu-strategicznego-dla-wspolnej-polityki-rolnej-na-lata-2023-2027>

W tej interwencji młody rolnik składa biznesplan i zobowiązuje się do jego zrealizowania w 3-letnim okresie. Biznesplan przewiduje inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne związane z rozpoczynaniem i rozwojem działalności rolniczej w gospodarstwie w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania ich do sprzedaży, o szacunkowej wartości w kwocie netto wynoszącej co najmniej 70% kwoty pomocy. W ramach tych inwestycji mogą być inwestycje budowlane związane z prowadzoną produkcją zwierzęcą. Pomoc przyznaje się w formie płatności ryczałtowej (premi) w kwocie 200 tys. zł (wyplacana w dwóch ratach: 70% i 30% kwoty przyznanej pomocy). Więcej informacji na temat wsparcia zawierają Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.11 Premie dla młodych rolników⁴.

Harmonogram planowanych przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR) naborów wniosków w ramach PS WPR w 2024 r. jest zamieszczony na stronie ARiMR⁵.

W przypadku pkt 2 dotyczącego zmiany przepisów łączenia ekoschematów, tj. praktyk Rolnictwa węglowego i zarządzania składnikami odżywczymi - Wymieszanie słomy z glebą i Wymieszanie obornika na gruntach ornych w terminie 12 godzin od jego aplikacji, uprzejmie informuję, że projektując ekoschematy obszarowe, jako płatność I filaru Wspólnej Polityki Rolnej, starano się zapewnić, aby były one dostępne dla wszystkich rolników, a przez to powszechnie stosowane w gospodarstwach tak, aby poprzez efekt skali (jak największa powierzchnia użytków rolnych objęta ekoschematami) osiągnąć najwyższą efektywność w zakresie pozytywnego oddziaływania na środowisko i klimat. Z tego powodu, co do zasady zakładano dopuszczenie możliwości realizacji ekoschematów zarówno w ramach jednego gospodarstwa, jak również na poziomie tej samej powierzchni (działki rolnej).

W tym celu przeprowadzono szczegółową analizę możliwości łączenia i wykluczenie możliwości realizacji poszczególnych interwencji/praktyk na danej powierzchni wynika z sytuacji nakładania się (powielania) praktyk lub przypadków, gdy realizują

⁴ <https://www.gov.pl/web/rolnictwo/wytyczne-szczegolowe-dotyczace-przyznawania-wypłaty-i-zwrotu-pomocy-dla-interwencji-i11-premie-dla-młodych-rolników-w-ramach-planu-strategicznego-dla-wspólnej-polityki-rolnej-na-lata-2023-2027-po-opiniowaniu>

one podobny cel, a także przypadków, gdy wymogi interwencji wykluczają się (uniemożliwiając realizację dwóch zobowiązań w danym sezonie). Rozwiązania takie mają na celu uniknięcie podwójnej kompensacji, co ma służyć ochronie interesów finansowych UE. Obie praktyki przyczyniają się do poprawy jakości gleby i zwiększenia sekwestracji węgla, tym samym nie mogą być łączone na jednej powierzchni.

Niezależnie od powyższego należy mieć na uwadze, że wykluczenie możliwości jednoczesnego wnioskowania o wyżej wymienione praktyki nie oznacza dla rolnika wykluczenia możliwości jednoczesnego przyorania słomy pozostałej po zbiorze plonu z uprawy głównej i stosowania obornika. Oznacza ono jedynie brak możliwości ubiegania się o wsparcie w ramach tych praktyk na jednej powierzchni w danym sezonie – nie można się zatem zgodzić ze stwierdzeniem, że zakaz łączenia ww. praktyk uniemożliwia prowadzenie uprawy w sposób właściwy z punktu widzenia praktyki rolniczej. Takie rozwiązanie jest konieczne z punktu widzenia prawidłowości zarządzania budżetem, mając na celu eliminację potencjalnych nadużyć finansowych (ryzyko nadkompensacji).

W odpowiedzi na pkt 3 w sprawie dopuszczenia w ekoschemacie Rolnictwo węglowe i zarządzanie składnikami odżywczymi w praktyce Międzyplony ozime lub wsiewki śródplonowe, mulczowania międzyplonu po upływie 60 dni od jego wysiania, podkreślić należy, że w ramach tej praktyki zgodnie z obowiązującymi przepisami rozporządzenia w sprawie ekoschematów⁶, dokonuje się siewu międzyplonów ozimych w terminie od dnia 1 lipca do dnia 1 października i utrzymuje te międzyplony co najmniej do dnia 15 lutego roku następującego po roku, w którym został złożony wniosek o przyznanie płatności, przy czym po dniu 15 listopada dopuszcza się ich mulczowanie.

Międzyplony w omawianej praktyce mają za zadanie w szczególności pokryć glebę roślinnością, aby m.in. wpływać na ograniczenie wymywania składników nawozowych do wód. Skuteczność tych funkcji jest proporcjonalna do wytworzenia przez rośliny odpowiednio dużej biomasy, dlatego w przepisach określono wymóg wysiewu międzyplonu w terminie do dnia 1 października oraz termin, po którym

⁶ rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 13 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach schematów na rzecz klimatu i środowiska w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 493 z późn. zm.),

możliwe jest jego zmulczowanie. Wprowadzenie do przepisów terminu 15 listopada, po którym dopuszczone jest mulczowanie, było efektem konsultacji projektu PS WPR 2023- 2027. Jest to również zgodne z opinią IUNG, określającą, że mulczowanie w okresie jesiennym jest dopuszczone, ale jednocześnie odpowiednio duża biomasa wytworzonego poplonu powinna gwarantować spełnienie funkcji prośrodowiskowej (kumulacja składników pokarmowych, ograniczenie wymywania biogenów), a mulcz należy pozostawić na okres jesienno-zimowy. Określenie tej daty miało na celu wskazanie jednego terminu dla wszystkich rolników. Uzależnienie terminu mulczowania międzyplonu od terminu jego wysiewu spowodowałoby konieczność składania przez rolników dodatkowych oświadczeń do ARiMR oraz prowadzenia przez ARiMR dodatkowego monitoringu.

W odniesieniu do pkt 4 dotyczącego ujednoczenia przelicznika minimalnej obsady zwierząt dla krów w interwencji Premia za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą z 1 DJP do 1,2 DJP informuję, że DJP jest umowną jednostką zwierząt hodowlanych w gospodarstwie, która według polskich norm odpowiada jednej krowie o masie 500 kg. Wartość 1 DJP dla 1 krowy stanowiła podstawę do wyliczenia jednostek dla pozostałych gatunków zwierząt. Przelicznik 1 DJP dla krowy jest stosowany przy wyliczaniu obsady zwierząt we wszystkich pakietach związanych z produkcją zwierzęcą, w tym pakiet Uprawy paszowe na gruntach ornych czy pakiet TUZ, i jest stosowany niezmiennie na tym poziomie na potrzeby płatności ekologicznych od PROW 2014-2020.

Celem Premii za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą jest premiowanie produkcji zwierzęcej powiązanej z gruntami w gospodarstwach w sposób zrównoważony. W celu umożliwienia skorzystania z tej formy wsparcia dla rolników posiadających mniejsze stada zwierząt, zmniejszono do 0,3 DJP/ha minimalną obsadę zwierząt wymaganą do otrzymania premii. Zwiększenie ww. przelicznika w przypadku gospodarstw hodujących większe stada krów mogłoby się wiązać z przekroczeniem maksymalnej obsady zwierząt jaka obowiązuje w ww. premii, tj. 1,5 DJP/ha.

Mając na uwadze powyższe, nie planuje się wprowadzenia zmian w zakresie zmiany przelicznika DJP dla krów w gospodarstwach ekologicznych do wyliczania odpowiedniej obsady przy ubieganiu się o Premię za zrównoważoną produkcję roślinno-zwierzęcą.

Z wyrazami szacunku

Stefan Krajewski

/podpisano elektronicznie/